

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

Årstaskolan

Läsår: 21/22

Innehåll

Inledning	2
Om skolan	3
Ansvariga för planen/det löpande arbetet	3
Lagstiftning och definitioner	3
Definitioner av nyckelbegrepp	4
Förankring av planen	5
Uppföljning och utvärdering av föregående år	6
Främjande insatser;.....	6
Förebyggande insatser;.....	6
Kartläggning	7
Trivselenkät	7
Grundskoleenkät	8
Kränkningssärenden	9
Sammanfattning	9
Analys av kartläggning	10
Förebyggande arbete	10
Främjande arbete	11
Skolans rutiner	12
Rutiner och åtgärdsplaner	13
Åtgärdsplan vid kränkande behandling/trakasserier	13
Bilagor	15
Bilaga 1 – Lathund, hela skolan ansats	16
Bilaga 2 - Lathund vid akuta situationer	17
Bilaga 3 – Resultat trivselenkät	18

Utbildningsförvaltningen

Årstaskolan
Hjälmarsvägen 16
120 53 Årsta
08-508 46 200
stockholm.se

Inledning

Detta är Årstaskolans plan mot kränkande behandling och diskriminering. En ny plan mot kränkande behandling upprättas varje år. Planen gäller från den 18 augusti 2021 till den 18 augusti 2022.

Som alla andra skolor har läsåret 20/21 kommit att präglas av den pågående Coronapandemin. Samtidigt har vi aldrig släppt tanken på framtiden och vad våra elever behöver för att vara förberedda inför den. Vi vill bidra till ett socialt hållbart samhälle, ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum. Det kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Där spelar skolan en viktig roll för vi vet att om barnen ska kunna utvecklas och lära sig något så måste skolan vara trygg, trivsamt och inkluderande. Inkluderande betyder att alla ska kunna vara med. Vi hoppas också att Årstaskolan ska vara en plats där alla vågar säga vad de tycker och där man kan vara olika och ha drömmar om framtiden.

På Årstaskolan tycker vi det är viktigt att inte bara tänka på *vad* vi gör utan *hur* vi gör det. Därför är det viktigt att alla förstår att vi tillsammans skapar vår miljö, elever, föräldrar och personal. Det betyder att alla bör tänka på vilket språk vi använder mot varandra och hur vi betar oss. Det handlar om att bygga positiva och tillitsfulla relationer. Det är också en del av skolans lärmiljö. Vi tror att man växer om man blir bekräftad och sedd utifrån sina styrkor och förmågor istället för att t.ex. få höra dåliga saker om sig själv eller bli illa behandlad. Därför vill vi vara nyfikna och öppna för varandras olikheter. Detta måste vi tänka speciellt mycket på när vi arbetar med trygghetsfrågor.

Trygghetsarbetet och arbetet mot diskriminering och kränkande behandling pågår hela tiden och förändras också hela tiden. Då är det viktigt att vi alla på skolan funderar på hur vi själva är och vad vi själva gör. Ett sätt vi vill vara nyfikna på är att försöka se och visa hur olika maktordningar hänger ihop med varandra. Vi försöker till exempel se och visa hur religion, kön, sexualitet, klass och ålder med mera skapar olika identiteter hos oss. Det kan betyda att vi måste försöka se och förstå normen, det så kallade normala; istället för att göra problem av det som avviker från normen. Normer kan vara både nödvändiga och bra, då de kan hjälpa att hålla ihop en grupp och få den att fungera. Men ibland kan normer vara både begränsande och diskriminerande. Normer kan skapa till exempel psykisk ohälsa, diskriminering och kränkande behandling. Att behandla alla lika kan betyda att man inte ser

och respekterar dem som exempelvis inte är heterosexuella, har full funktionsförmåga, inte är födda i Sverige eller som inte passar in i den traditionella kvinnorollen eller mansrollen. Vi måste därför behandla alla utifrån varje persons egna förutsättningar.

Om skolan

Årstaskolan är geografiskt placerad strax ”söder om söder” i Stockholm. Vi är en skola med elever från förskoleklass till årskurs 9 och fritidshem fördelade på två enheter; Årstaskolan-*Årsta Torg* för F-6, samt Årstaskolan-*Årstaviken* för 7-9.

Ansvariga för planen/det löpande arbetet

Rektor *Kalle Enström* är den som har det övergripande ansvaret.

Det finns en *Trygghetsgrupp* som i nära samarbete med rektor ansvarar för mycket av det löpande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Trygghetsgruppen leds av *Olof Hedtjärn*, skolkurator, *August Levinson*, elevassistent samt *Susanne Van der Kwast*/biträdande rektor.

Lagstiftning och definitioner

Likabehandlingsarbetet i skolan regleras i huvudsak av två regelverk:

- Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)
- Skollagen 6 kap. (SFS 2010:800)
- Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)
- Språklagen (2009:600)

Diskrimineringslagen har till ändamål att motverka diskriminering och trakasserier och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. I diskrimineringslagen framgår det att skolan ska arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Skolan måste också ha riktlinjer och rutiner i verksamheten för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Varje verksamhet måste dessutom följa upp och utvärdera riktlinjerna och rutinerna. Arbetet med riktlinjer och rutiner samt aktiva åtgärder är inkluderat i denna plan mot kränkande behandling och diskriminering.

Skollagen innehåller regler om kränkande behandling. Där framgår skolans skyldighet att årligen upprätta en ny plan mot kränkande behandling. Skolpersonalen är skyldig att anmäla kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling till rektor som anmäler till huvudmannen att utreda och att vidta eventuella åtgärder för att kränkningarna ska upphöra.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk och förvaltningsområden. Här beskrivs vilka rättigheter de nationella minoriteterna har.

Språklagen innehåller bestämmelser om möjligheten att lära sig, utveckla och använda det svenska språket, de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket.

Definitioner av nyckelbegrepp

Diskriminering = att skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och att missgynnandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Detta kan ske direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering = att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering = att någon missgynnas genom att skolan tillämpar bestämmelser eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar vissa elever utifrån diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier = ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier = ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Det kan vara att någon till exempel tafsar eller visar bilder med sexuellt innehåll. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger och sexuella anspelningar.

Bristande tillgänglighet = att en person med en funktionsnedsättning missgynnas eftersom skolan inte vidtagit åtgärder för tillgänglighet för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättningen. Åtgärderna ska också vara skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning och med hänsyn till: De ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av funktionsnedsättningen, kontakten mellan skolan och eleven, samt andra omständigheter av betydelse.

Kränkande behandling = uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- Texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier och sociala medier).

Diskrimineringsgrunderna

- Kön
- Könsöverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet (här ingår de nationella minoriteterna)
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Förankring av planen

Elever, personal och vårdnadshavare ska vara delaktiga i att forma och utveckla det främjande och förebyggande arbetet mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Därför är det viktigt att skapa tillfällen för samverkan där vuxna och barn kan träffas och prata. Vi tror det hjälper till att få till en modell som bli hållbar och gör skillnad i längden. Här är de olika sätt på vilka elever och vuxna kan vara med och säga till om vad de tycker är viktigt;

Elever; Den årliga grundskoleenkäten (Stockholms stad) samt trivselenkäten (Årstaskolan). Elevråd, klassråd och mentorstider. Ibland enhetsråd, ibland skolråd. Trygghetsvandring med skolledning 1 ggr/år.

Föräldrar; Den årliga grundskoleenkäten, föräldramöten, utvecklingssamtal, enhetsråd och skolråd.

Personal; Pedagogmöten, arbetsplatsträffar (APT), enhetsmöte, Via Trygghetsgruppen eller Elevhälsans öppna mottagningar. Medarbetarsamtal.

Uppföljning och utvärdering av föregående år

Baserat på förra årets kartläggning identifierade vi ett antal prioriterade områden utifrån dess *främjande* och *förebyggande* karaktär.

Främjande insatser;

- Utbildningssatsning inom HBTQ i riktat mot personal.
- Satsning på stöd vid stadiövergången mellan åk 3-4.
- Implementera Plan för ökad skolnärvaro.

Utbildningssatsningen inom HBTQ i har varit i form av föreläsningar och workshoptillfällen, men även i form av inköpt material till skolbiblioteket samt pridepins och flaggor för ökad representation. Detta för att öka kunskapen och förmågan hos personal att möta upp elevers behov.

Satsning på stöd vid stadiövergång har varit löpande under hela läsåret med särskilt fokus på nyblivna åk 4 elever under HT20 för att sedan skifta mot åk 3 elever (kommande åk 4) under VT21. Detta har genomförts av elevhälsan genom kurator, psykolog och specialpedagog i samverkan med pedagoger. Fokus har varit anpassningar, relationer (trygghet) och gruppsykologi.

Implementeringen av plan mot ökad skolnärvaro har skett löpande genom ett tydligare arbete mot de elever som har problematisk skolfrånvaro. Arbetet har också löpande diskuterats och analyserats på enhetstider inom verksamhetens olika delar.

Förebyggande insatser;

- Satsning på värdegrundsarbete i mellanstadiet, åk 5.
- Öka jämlikheten i undervisningen och tillgänglighet i lärmiljön.
- Stärka arbetet med ökat skolnärvaro på högstadiet

Otrygghet och bristande arbetsro i årskurs 5 har bemötts med periodiserade insatser i form av ökad vuxennärvaro, relationsstärkande övningar, samtalsgrupper, samverkan med vårdnadshavare, satsningar på arbetsro mm.

Arbetet med att utveckla vår modell för anpassade lärmiljöer, den sk "Årsta-lektionen" följs upp och kartläggs löpande under läsåret. Specialpedagoger har haft särskilda uppföljningar med enheterna under läsåret med fokus på anpassningar i lärmiljön.

Satsningen på att stärka arbete med ökad skolnärvaro på högstadiet har bland annat inneburit att skolkurator har fått i uppdrag att lägga mer tid på arbetsområdet. I syfte med att ta ett större grepp kring helheten men också för att i högre utsträckning kunna arbeta operativt kring elever med problematisk skolfrånvaro. Ett skolår under pandemi försvårar dock analysarbetet men undervisande lärare har i större utsträckning kunskap om skolans närvaroarbeta. Skolkurator har också bättre överblick kring vad som orsakar frånvaron

på individuell basis. Eftersom elevgruppen med problematisk skolfrånvaro är allt annat än homogena så behövs kunskap om varje enskild elevs problematik och förutsättningar för att skolan i sin tur ska kunna främja elevernas närvaro utifrån olika åtgärder.

Kartläggning

Vi baserar vår kartläggning framför allt på *Trivselenkät*, *Grundskoleenkät* samt *Trivselvandring*. I tillägg till det görs analyser i det löpande arbetet med Trygghetsgrupp, Elevhälsa och Elevråd som vävs in i kartläggningsarbetet.

Trivselenkät

Trivselenkäten som är Årstaskolans egen enkät, ställer frågor om trygghet och trivsel, diskrimineringsgrunder och trygga/otrygga platser mm. I år besvarades den av 326/559 elever från åk 4-9. En variant för i år var att F-3 (482) fick använda enkätfrågorna som underlag till en ”trivsel & trygghetslektion” där pedagoger kunde använda sig av frågeställningarna i enkäten för att resonera och förklara olika begrepp och frågeställningar på ett ålderadekvat sätt.

Trivselenkäten visar en viss tillbakagång i positiva resultat. Kunskapen om det existerar en plan mot diskriminering och kränkande behandling samt en Trygghetsgrupp har sjunkit, trots att det gjordes en informationsfilm som undervisande lärare uppmanades att dela med sina klasser. *Det talar om för oss att vi måste tänka mer på kommunikation och uppföljning och möjligtvis satsa mer på det fysiska mötet.*

Vi ställer både frågan om vilket kön eleven är född med samt vilket kön eleven identifierar sig med. Andelen som anger HBTQI som svar ligger på samma som föregående läsår (3 procentenheter) men andelen som väljer att inte svara har ökat med 3 procentenheter vilket ger *sammanlagt 7 procentenheter som av en eller annan anledning inte väljer pojke eller flicka som svarsalternativ. Detta belyser vikten av att kontinuerligt belysa diskriminerande strukturer i vardagen som t.ex. slentrianmässigt könande av elever mm och att erbjuda möjligheter till kompetensutveckling kring våra diskrimineringsgrunder.*

Vi ställer frågor om trivsel och trygghet på skolan och sammantaget har de positiva svaren sjunkit i båda kategorierna. 2 procentenheter färre elever anger att de trivs på Årstaskolan samtidigt som de negativa svaren har ökat med 1 procentenhet. Andelen positiva svar om trygghet har sjunkit med 4 procentenheter. De negativa svaren har samtidigt ökat med 2 procentenheter samt kategorin både stämmer/stämmer inte har ökat med 5 procentenheter. Andelen elever som svarat positivt på frågan om det finns vuxna på skolan som de litar på alternativt anser att det finns vuxna på skolan att vända sig till om en har ett problem ligger på ungefär samma nivå som föregående år,

70-75 procentenheter. De negativa svaren har däremot ökat och ligger för båda frågorna på mellan 13-16 procentenheter. *Detta kräver att vi metodiskt analyserar och arbetar med vad som bidrar till trygga/otrygga miljöer.*

Siffror som kontrasterar till frågorna om trygghet och trivsel är frågan om att vara nöjd med Årstaskolan. *Andelen positiva svar har ökat med 19 procentenheter jämfört med föregående år.* Motsvarande har andelen negativa svar sjunkit med 13 procentenheter.

Ungefär hälften av alla elever i årskurs 4-9 skulle rekommendera Årstaskolan till en jämnårig.

Vi screenar också för trygga och otrygga platser på skolan, samt upplevelsen av trygghet/otrygghet vid olika övergångar samt på olika sociala medier. Dessa siffror ligger på samma nivåer som föregående år och är framförallt användbara för vidare diskussioner inom elevhälsa, skolledning samt elevråd.

Elevråden har via sina respektive klassråd arbetat fram ”tips till skolledningen” om hur utomhusmiljön kan bli tryggare och trivsammare, liksom inomhusmiljön (korridorer, trapphus och matsal). Elevråden fick också en riktad fråga om en av föregående läsårs mest otrygga platser, nämligen omklädningsrum och duschar. De fick under en vandring i skolan med egna ord berätta för representanter för skolledning och vaktmästeri vad de såg som förbättringsområden. *Detta ledde till direkta och konkreta åtgärder som att flytta speglar som gav insyn, reparera dörrar som fastnade i öppet läge osv.*

Vi ställer också frågor om att bli illa behandlad av annan elev respektive vuxen utifrån diskrimineringsgrunderna. De diskrimineringsgrunder som toppar elev-elev (helt/delvis) är *Etnicitet* (10 procentenheter), *Funktionsvariation* (9 procentenheter), *sexuell läggning* (8 procentenheter). Motsvarande för vuxen-elev är framförallt *kön* (7 procentenheter).

Grundskoleenkät

Grundskoleenkäten går ut till årskurs 2, 5 och 8 samt fritids/fritidsklubb och vårdnadshavare. Den täcker upp ett stort antal områden som berör allt från trygghet, trivsel och studiero till undervisning, delaktighet och kultur mm. I årskurs 2 och 8 ligger Årstaskolan i stort sett jämnt med både egna resultat för 2019/2020, men också jämte snittet för Stockholms stad. I årskurs 5 däremot ser vi en allmän tillbakagång utifrån egna resultat och märkbart under snittet för Stockholms stad. Särskilt trygghet, trivsel och illa behandling är relevanta för denna kartläggning. I årskurs 2 är skillnaden marginell, i årskurs 8 har det blivit något bättre, medan årskurs 5 har markant försämrade resultat i alla områden. Vi noterar också skillnaderna mellan pojkar och flickor inom de flesta områden.

Kränkningsärenden

Det har varit 14 upprättade kränkningsärenden under läsåret 20/21 som utretts av Trygghetsgruppen, Årsta Torg/8 och Årstaviken/6. Av dessa handlar 8 om fysiska kränkningar, 5 om verbala kränkningar, 3 om psykiska kränkningar och 3 är kränkningar av sexuell karaktär. 5 ärenden rör flickor som utsatts och 10 rör pojkar.

	Fysisk	Psykisk	Verbal	Sexuell
Anmälda kränkningar	8	3	5	3

I de fall där en koppling till någon av diskrimineringsgrunder kan påvisas är det följande resultat;

Diskrimineringsgrund	Antal
Kön	3
Könsöverskridande identitet eller uttryck	
Etnisk tillhörighet (här ingår de nationella minoriteterna)	
Religion eller annan trosuppfattning	
Funktionsnedsättning	1
Sexuell läggning	1
Ålder	

Sammanfattning

Vi har fått kunskap om trygga och otrygga platser genom både enkäter och trivselvandringar och elevråd. Procentandelen elever som är nöjda med Årsta skolan har ökat markant.

Vi ser däremot att trygghet och trivsel har gått ner något samt en tydlig skillnad mellan pojkar och flickor på olika områden. Det gäller både trygghet och trivsel som områden kopplat till undervisningen, t.ex. arbetsmiljö, inflytande och delaktighet (se grundskoleundersökningen).

En större procentandel elever än tidigare väljer att inte identifiera sig som pojke eller flicka, antingen genom att välja att ange HBTQi eller ”vet ej/vill inte svara”.

Vi får också indikationer på vilka diskrimineringsgrunder som är vanligast att elever upplever sig kränkta utifrån. Där toppar *etnicitet*, *funktionsnedsättning* och *sexuell läggning* bland kränkningar elever emellan, medan *kön* är den vanligaste när elever upplever sig kränkta av vuxna. Detta återspeglas också i kränkningsärenden. *Detta bör vidare analyseras om och på vilket sätt detta är kopplat till skillnaderna i hur pojkar respektive flickor upplever skolan.* Vi märker också i vårt dagliga arbete att medvetenheten om och nyfikenheten på olika diskrimineringsgrunder ökar och behovet av arenor för att diskutera normer och trygga rum ökar bland elever.

Vi på Årstaskolan behöver kartlägga och analysera vidare hur vuxna medvetet eller omedvetet bidrar till att vidmakthålla diskriminerande strukturer, t.ex. genom könande av elever, skillnader i talutrymme eller disciplinära åtgärder. Vi behöver sprida kunskap bland elever om, vad som är kränkande behandling utifrån diskrimineringsgrunder.

Analys av kartläggning

Under den pågående pandemin har hela skolsystemet varit ansträngt och i vissa avseenden har det främjande och förebyggande arbetet fått stå tillbaka. Detta har lett till mer reaktiva insatser. Vi reflekterar över möjligheten att fokuset på att hålla undervisning och verksamhet i gång under extraordinära omständigheter medfört att mjuka frågor som värdegrund, trivsel och trygghet helt enkelt inte hunnits med i samma utsträckning. Det ser vi bl.a. på att antalet kränkingsärenden gått ner sedan föregående år. Medlemmarna i Trygghetsgruppen har också haft sämre förutsättningar att delta i arbetet pga. en ansträngd arbetssituation och det utredande arbetet vid kränkingsärenden har inte kunnat ske lika ”skyndsamt” som tidigare. Vi tar även med oss frågan hur fjärrundervisning på högstadiet påverkat mätpunkterna i grundskoleenkäten som trygghet, trivsel, nöjdhet, arbetsro mm. Vi ser också ett behov av att kontinuerligt arbeta med mångfaldsfrågor och representation.

Vi har en bra grundstruktur på Årstaskolan för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling som vi behöver uppmärksamma och synliggöra. Vi ser utifrån kartläggningen ett behov av att lyfta kunskapen om våra diskrimineringsgrunder både bland elever och personal. Även kunskapen om rättigheter och skyldigheter. Vi behöver vidare kartlägga och analysera hur diskrimineringsgrunderna på ett strukturellt plan bidrar till att diskriminera eller privilegiera elever och personal på skolan.

När vi ser till resultaten för grundskoleenkäten kan vi se paralleller mellan årskurs 5 och tidigare årkurs 7 vilket får oss att vilja titta närmare på arbetsätt och upprättandet av studiero.

Förebyggande arbete

Vi ser att Trygghetsgruppen behöver stärkas upp för att arbetet med utredningar ska kunna bedrivas så skyndsamt som möjligt. Vi rekryterar regelbundet nya medlemmar till Trygghetsgruppen och skolledningen arbetar för att skapa förutsättningar för dem att delta i det löpande arbetet. Vi erbjuder dessutom metodutveckling internt på Årstaskolan.

Vi behöver säkerställa att kommunikationen kring Trygghetsgruppen och planen mot diskriminering och kränkande behandling når fram till elever och

vårdnadshavare. Detta sker genom klassrumsbesök och digitala presentationer.

Ansvarig är kurator Olof Hedtjärn och elevassistent August Levinson samt biträdande rektor Susanne Van der Kwast och rektor Kalle Enström

Vi vill också djupdyka i det nedslående resultatet när det gäller den stora skillnaden mellan pojkars och flickors upplevelse av trygghet och trivsel. Vi ser även att upplevelsen av inflytande ligger lågt så här har vi möjlighet att adressera frågan så att elevernas svar ges synlighet och prioritet. Förslagsvis genom kvalitativa intervjuer med elevgrupper för att komma närmare svaret på varför skillnaderna ser ut som de gör mellan pojkar och flickors upplevda trygghet för att sedan utforma konkreta aktiviteter för att bemöta problematiken. Aktiviteterna bör utformas i samråd med tillfrågade elevgrupper för att stärka deras inflytande över sin skolvardag.

Ansvariga för detta är skolledning och elevhälsa.

Vi behöver lyfta och synliggöra våra diskrimineringsgrunder för både elever och personal. Det bör ske genom presentationer samt som en integrerad del av undervisningen. Detta kan ske dels genom presentation om specifika diskrimineringsgrunder, men kan också gestaltas genom kunskapslyft om olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, HBTQI, jämlikhet och rasism mm.

Ansvariga pedagoger, med stöd av elevhälsa samt skolledning.

Främjande arbete

Arbetet med diskrimineringsgrunder, mångfald och representation ska även bedrivas långsiktigt. Vi har som tidigare nämnts under föregående läsår satsat på kunskap om HBTQI i form av utbildning till personal, utvecklandet av skolbiblioteket samt representation i form av prideflaggor och pins mm. Kopplat till detta har vi under föregående läsår också haft en arbetsgrupp som har utvecklat arbetet om *kropp och identitet* på Årstaskolan och skapat en plattform som heter *”Årstas viktigaste sida”* som är en del i vår strävan att arbeta aktivt med att förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla elever, oberoende av könstillhörighet. I Skolverkets *Läroplanen för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet kan vi läsa att ”språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade”*. Normer och hur vi talar om kropp, kön och identitet kan begränsa människors livsval och livsvillkor. Vi på Årstaskolan vill verka för jämställdhet och *Årstas viktigaste sida* är vår gemensamma språngbräda i detta arbete.

Årstas viktigaste sida är till för alla vuxna som har en relation till Årstaskolans elever, både i skolan och hemma och förmedlar material, arbetssätt och tips för skolans olika stadier, till vårdnadshavare och fortbildning för personal på skolan.

HT21 drar vi igång SAM - en grupp för den som vill prata om normer, HBTQ+ och identitet. Det blir fritt häng med pyssel blandat med några uppstyrda aktiviteter per termin. Alla elever från årskurs 4 och uppåt är välkomna att delta och deltagande är alltid med gruppens värdegrund som bas. De behöver inte identifiera sig som HBTQ-personer. Målgruppen är inledningsvis mellanstadiet men förhoppningen är att elever på högstadiet också visar intresse och deltar framöver.

Vi fortsätter hålla i och bygga vidare på långsiktiga processer kring trygghet, trivsel och lärmiljöer som redan är igång. Vi kommer fortsätta lägga både tid och resurser på att stödja elever vid olika övergångar i skolan. Vi vet att många elever känner ängslan och oro inför förändringar som sker i skolan. Genom metodiskt arbete med att implementera *Årstalektionen* och analys av anpassningar i lärmiljöerna kommer vi att rikta ljuset på alla de små övergångar som sker i skolans vardag, de mellan skolbänk och materialskåp, rast och lektion mm. Det sker genom regelbundna schemalagda träffar mellan enheter och specialpedagog. Nytt för i år är att vi lanserar en "studio"-verksamhet på Årstaskolan där elever med behov av mindre sammanhang har möjlighet att få sin undervisning. Först ut är årkurs 7-9, följt av årskurs 4-6.

Stödet vid stadiövergången från årskurs 3-4 fortsätter i en vidareutvecklad form. Dels genom överlämningskonferenser och särskilda överlämningsmöten för enskilda elever, men också genom elevhälsans periodiska stöd till elever som går mellan årskurs 3 och 4. Den insatsen påbörjas under vårterminen i åk 3 och fortsätter in under höstterminen i åk 4.

Det är ett projekt som är inne på sitt tredje år. Det syftar till att i samverkan mellan elevhälsa och arbetslag utveckla arbetssätt som stärker våra möjligheter att på *grupp*nivå identifiera och förebygga vad som kan utgöra hinder i lärmiljön när det kommer till övergångar, samt att säkerställa att elevernas kunskapsprogression fortsätter utan större avbrott. Genom att ha ett grupperpektiv (klass/arbetslag) vill vi påverka förutsättningarna för trygghet, studiero och goda relationer. Vi vill synliggöra enskilda individers behov i kontexten av grupp och lärmiljö.

VI vill också fortsätta påpeka vikten av att närvaroplanen efterföljs av samtliga pedagoger på skolan. Att göra närvaroarbetet en angelägenhet för alla som jobbar nära eleverna. Skolan behöver också fortsätta arbetet med att implementera rutiner och att stärka en närvarokultur på en främjande och förebyggande nivå.

Skolans rutiner

Till den pedagogiska vardagen hör att ta hand om mindre dispyter mellan elever. Oftast kan sådant hanteras direkt och osämjan mellan eleverna försvinner utan att någon/några efteråt bär på känslan att vara kränkt. Men

ibland försvinner inte känslan av att vara kränkt eller otrygg och det förekommer också värre incidenter, trakasserier eller våld. Bakom en incident kan exempelvis ligga en avsikt att nedvärdera någon eller att det pågår regelbundna trakasserier.

Rutiner och åtgärdsplaner

För att förebygga kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering vill vi utveckla skolans sociala miljö så att en trygg och säker skola skapas och att gemenskapen stärks. Varje enskild elev som upplever sig bli behandlad på ett kränkande sätt ska uppleva att hen får ett tillräckligt stort stöd från skolan. Detta är för att eleven ska kunna bearbeta sina upplevelser och se att skolan vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att kränkande behandling, trakasserier och diskriminering upphör.

Om det är en akut situation med inslag av hot eller våld agerar all personal utifrån skolans kris-, och handlingsplan (internt; se dokumentarkivet > Årskolans planer).

Åtgärdsplan vid kränkande behandling/trakasserier

Eleverna behöver veta att deras oro alltid kommer att tas på allvar. Om en elev berättar att hen blivit utsatt för någon form av kränkning ska det dokumenteras.

- Till dig som fått kännedom om en kränkning; Prata med eleven som upplever sig kränkt, försäkra den utsatte om ni kommer hålla ett extra vaksamt öga, samt att du ska prata med den som kränkt (ev. nyttja stöd från kamrater).

Ansvar: Den pedagog som ser/blir informerad/får kännedom om kränkningen och/eller trakasserier, har skyldighet att agera. En kränkningsanmälan görs och skickas till Rektor med kopia till Trygghetsgruppens funktionsbrevlåda; trygghetsgruppen.arstaskolan@edu.stockholm.se. Ansvarig för funktionsbrevlådan (Olof Hedtjärn på delegation av rektor Kalle Enström) ser till att anmälan skickas till huvudman på Stockholms stads mall för anmälan om kränkande behandling del 1. Anmälan till rektor ska göras samma dag eller dagen därpå. Anmälan till huvudman inom en vecka.

- Starta en utredning. Trygghetsgruppen utser två personer som sköter utredningen.
 - Prata med den som anmält händelsen för att få kontext samt värdefull information om berörda elever, t.ex. om särskilda hänsyn bör tas till eventuella funktionsvariationer, psykosociala faktorer som kan påverka samtalet utifrån barnets bästa.
 - Prata med utsatt elev. Komplettera eventuella tidigare samtal. Informera om hur ni kommer att lägga upp ärendet och vilka samtal som kommer ske.
 - Prata med den som uppges ha utsatt eleven för kränkande behandling för att väcka medvetenhet om att någon blivit upprörd över vad hen sagt eller gjort – oavsett om det varit medvetet eller inte.

- Det är också viktigt att prata med övriga som varit närvarande för att kunna göra en bedömning om det går att konstatera att det skett en kränkning eller inte.

Ansvar: De två personer från Trygghetsgruppen som ansvarar för utredningen enligt skolans rutiner dokumenterar utredningen i Stockholms stads mall för anmälan om kränkande behandling del 2, utredning. Utredningen ska arkiveras.

- Har det skett en kränkning ska skolan planera in åtgärder för att förhindra fortsatt kränkning. Dessa åtgärder ska sen följas upp. *När ärendet rör kränkningar mellan personal-elev, upprepade kränkningar mot en elev eller kränkningar av sexuell karaktär ska skolan redovisa för huvudmannen hur man har arbetat.* Skolan ska inom fyra veckor skicka in del 2-4 till registrator när skolan utrett och vidtagit åtgärder för att eleven ska känna sig att trygg och man följt upp ärendet. Central förvaltning följer upp ärendet. Om skolan inte kan konstatera kränkning kan det ändå vara bra att försäkra den utsatte att skolan fortsätter att hålla ett extra öga på situationen ett tag.

Ansvar: Den som ansvarar för utredningen enligt skolans rutiner; Olof Hedtjärn/Årsta torg och August Levinsson/Årstaviken. Dokumentet ska arkiveras.

- Elevernas vårdnadshavare informeras när kränkning konstaterats. Helst i samband med att samtal med eleven ägt rum. Rektor/bitr. rektor informeras.

Ansvar: De medlemmar av Trygghetsgruppen som utreder ärendet.

- Följ upp med den utsatte om att allt är bra och gör en bedömning om ytterligare eller andra åtgärder behövs.

Ansvar: De medlemmar av Trygghetsgruppen som utreder ärendet.

Del 2–4 i Stockholms stads mall för anmälan om kränkande behandling; utredning, åtgärder och uppföljning dokumenteras av de medlemmar ur Trygghetsgruppen som utreder ärendet, med uppföljning av Olof Hedtjärn/August Levinsson. Rektorn genom Olof Hedtjärn/August Levinson ansvarar för att dokumentationen diarieförs och skickas in till huvudman samt arkiveras på skolan.

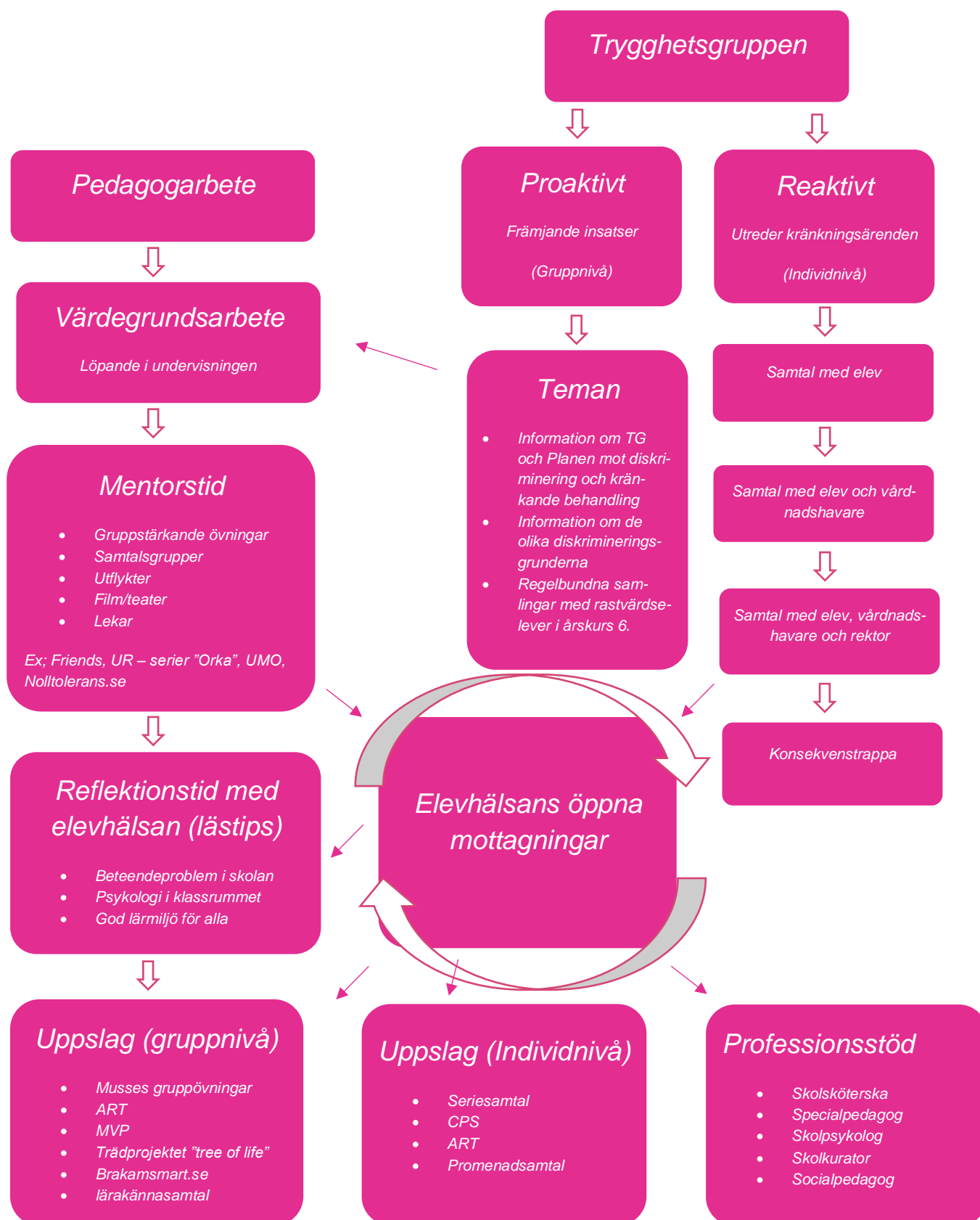
Om det vid uppföljningen eller vid annan tid visar sig att kränkningarna/trakasserier ej upphört skall vårdnadshavare informeras på nytt samt elevhälsan kopplas in.

I den samlade elevhälsan ingår rektor, bitr. rektor, specialpedagog, skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog, skolkurator, socialpedagog och bibliotekarie. Det kan då tas beslut om att sätta in ytterligare stödåtgärder.

Bilagor

För att snabbare skapa sig en uppfattning om hur arbetet mot diskriminering och kränkande behandling bedrivs hänvisas till bilaga 1; Lathund för ”en hela skolansats”, samt bilaga 2; Lathund för akuta situationer. Bilaga 3 innehåller graferna med resultat från Årtaskolans Trivselenkät läsåret 2020-2021.

Bilaga 1 – Lathund, hela skolan ansats

Bilaga 2 - Lathund vid akuta situationer

Steg 1-Upptäckt

- Om det är en akut situation med inslag av hot eller våld agerar all personal utifrån skolans kris-, och handlingsplan
- Till dig som fått kännedom om en kränkning; Prata med den som upplever sig kränkt, försäkra den utsatte om ni kommer hålla ett extra vaksamt öga, samt att du ska prata med den som kränkt
- Den pedagog som ser/blir informerad/får kännedom om kränkningen och/eller trakasserierna, har skyldighet att agera. En kränkningsanmälan görs och skickas till Rektor med kopia till Trygghetsgruppens funktionsbrevlåda; trygghetsgrup-

Kris-, och handlingsplan vid våld/hot

1. Försök stoppa med en bestämd tillsä-gelse
2. Begär hjälp. Nödvärnsrätten.
3. Underrätta föräldrarna och be dem ev. komma till skolan.
4. Vid skada, info till föräldrar och elev om stadens försäkringar.
5. Informera ansvarig mentor/lärare
6. Ansvarig lärare kontaktar skolledningen som tar ställning till:
 - Polisanmälan?
 - Tillbudsanmälan?
 - Skadeanmälan?
 - Orosanmälan?
 - Anmälan till Trygghetsgruppen?
7. Skolledning, elevhälsan, mentor och en-het samarbetar kring uppföljning och ev. handlingsplan.
8. Tillbudsanmälan – noteras i APT och följs upp i SVG.

Steg 2-Bedömning

- Starta en utredning. Trygghetsgruppen (TG) utser två personer som sköter utredningen.
1. TG pratar med den som anmält händelsen för att få kontext.
 2. TG pratar med utsatt elev.
 3. TG pratar med den som uppges ha utsatt eleven för kränkande behandling
 4. TG pratar pratar med övriga som varit närvarande för att kunna göra en bedömning om det går att konstatera att det skett en kränkning eller inte.

Vid upprepade kränkningar al-ternativt om elev vägrar sam-arbeta

Två eller fler kränkningsären-den/termin

Samtal med elev, vårdnadshavare och utsedda re-presentanter från Trygghetsgruppen samt mentor.

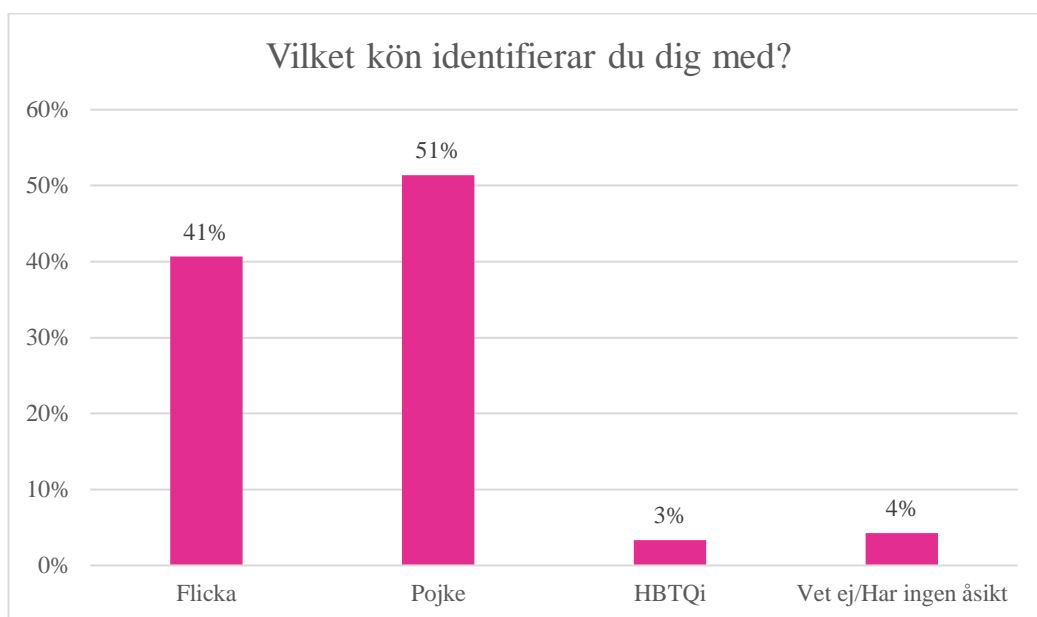
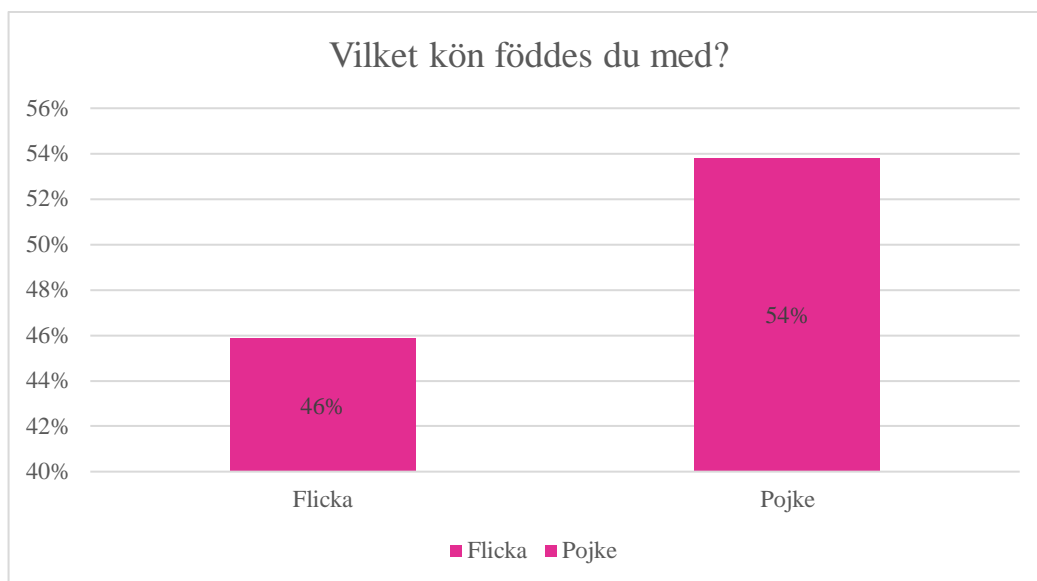
Anmälan till
EHT

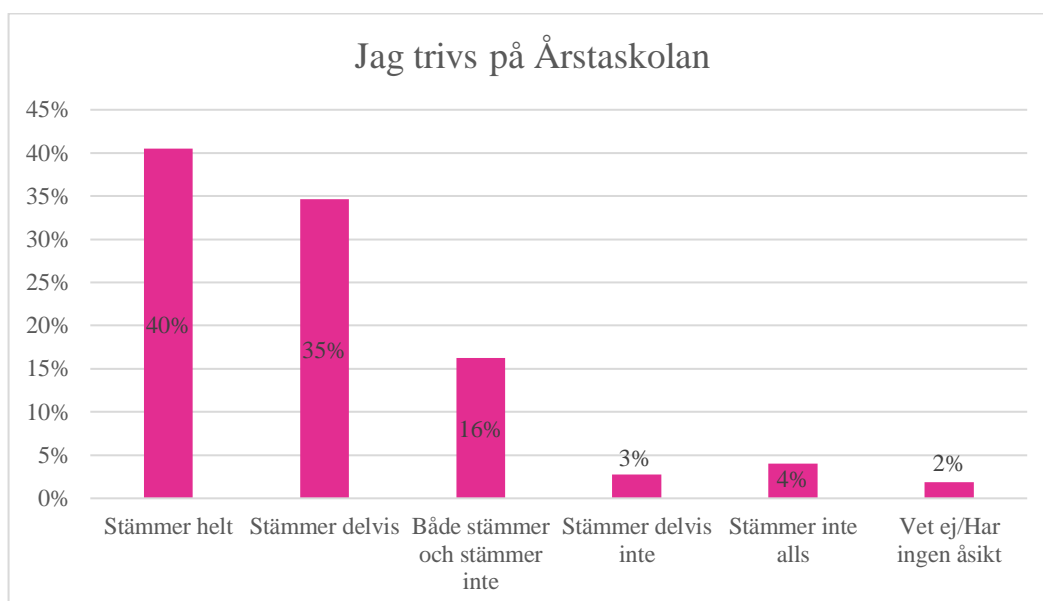
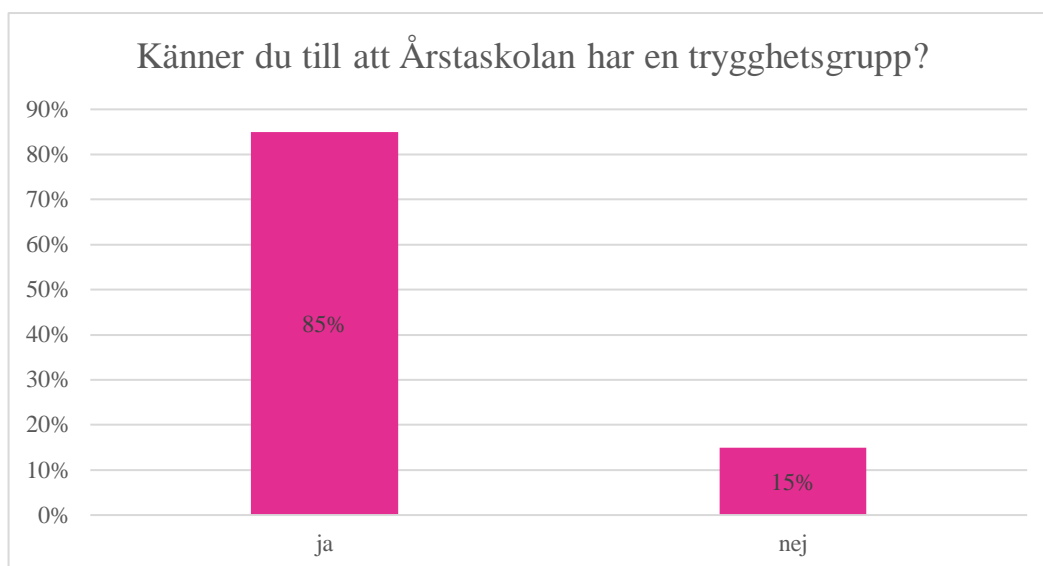
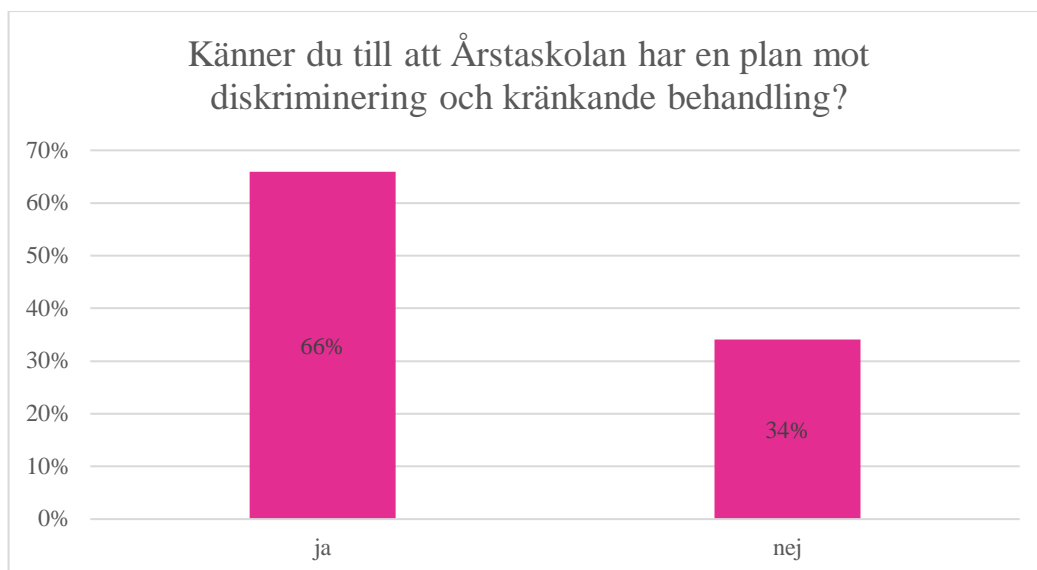
Skolledning

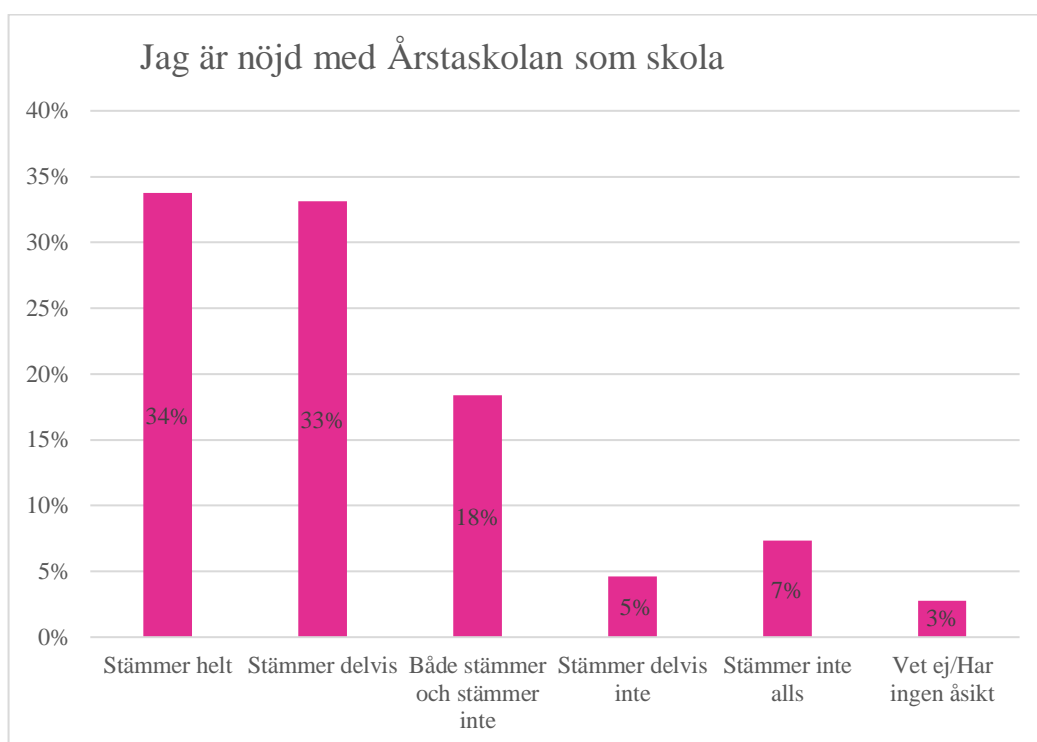
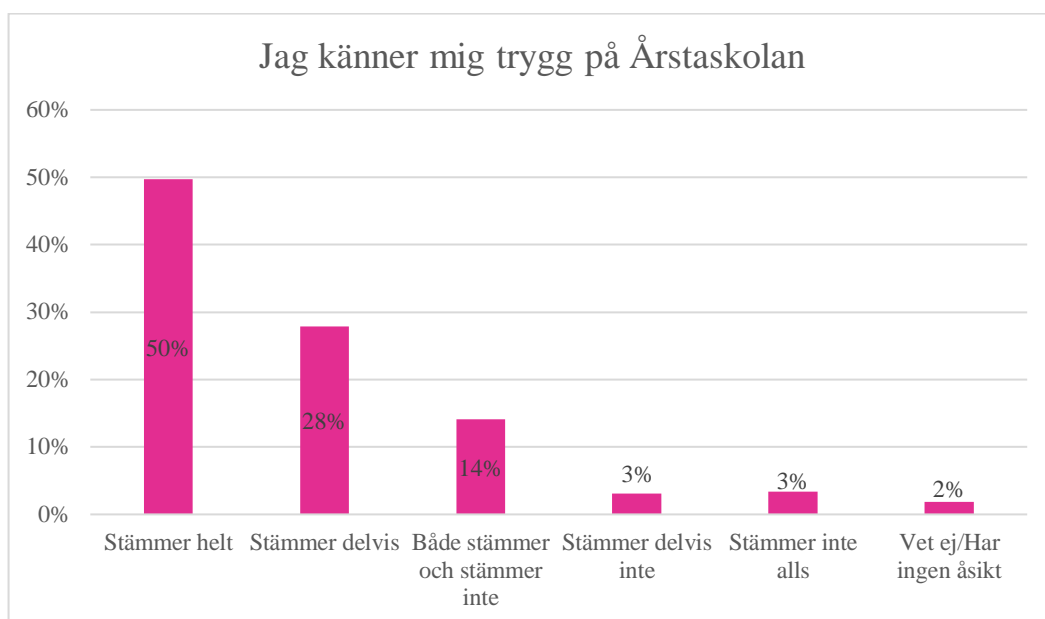
Steg 3-Utredning

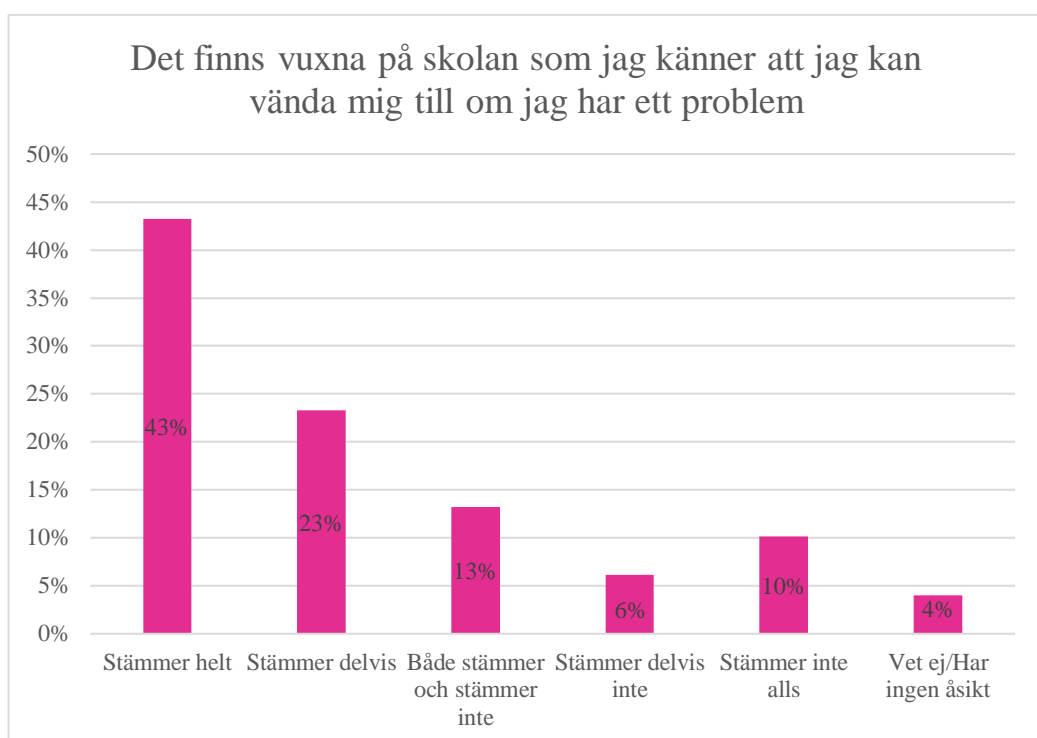
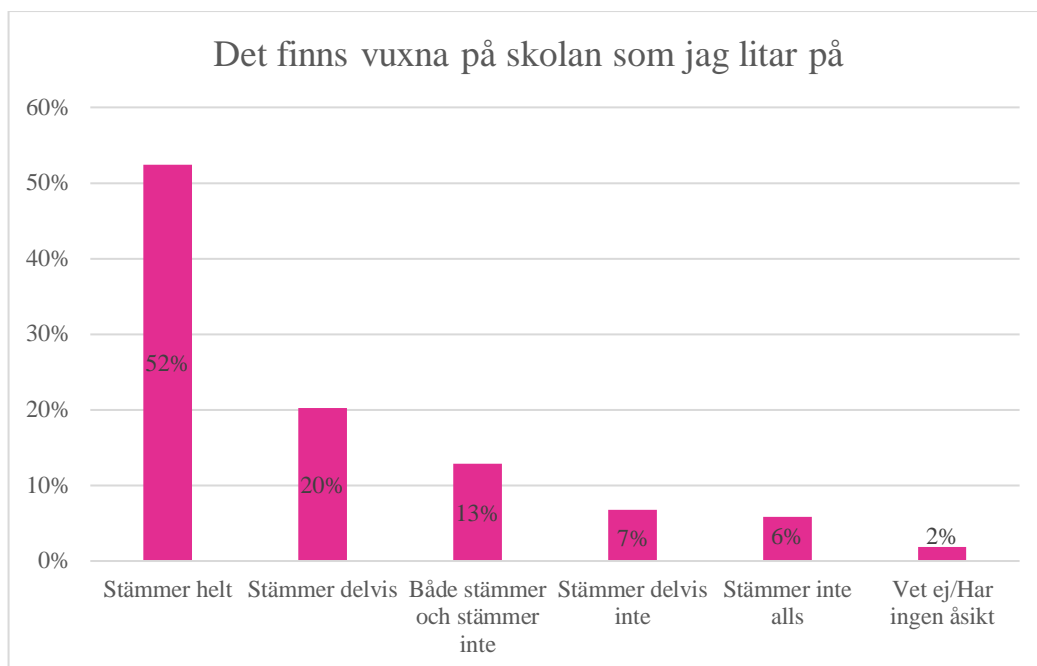
- TG samtalar med samtliga inblandade och utarbetar en handlingsplan.
- Elevernas vårdnadshavare informeras när kränk-ning konstaterats.
- Följ upp med den utsatte om att allt är bra och gör en bedömning om ytterligare eller andra åtgärder behövs.
- Om det vid uppföljningen eller vid annan tid visar sig att kränkningarna/trakasserierna ej upphört skall vårdnadshavare informeras på nytt samt elevhälsan kopplas in.

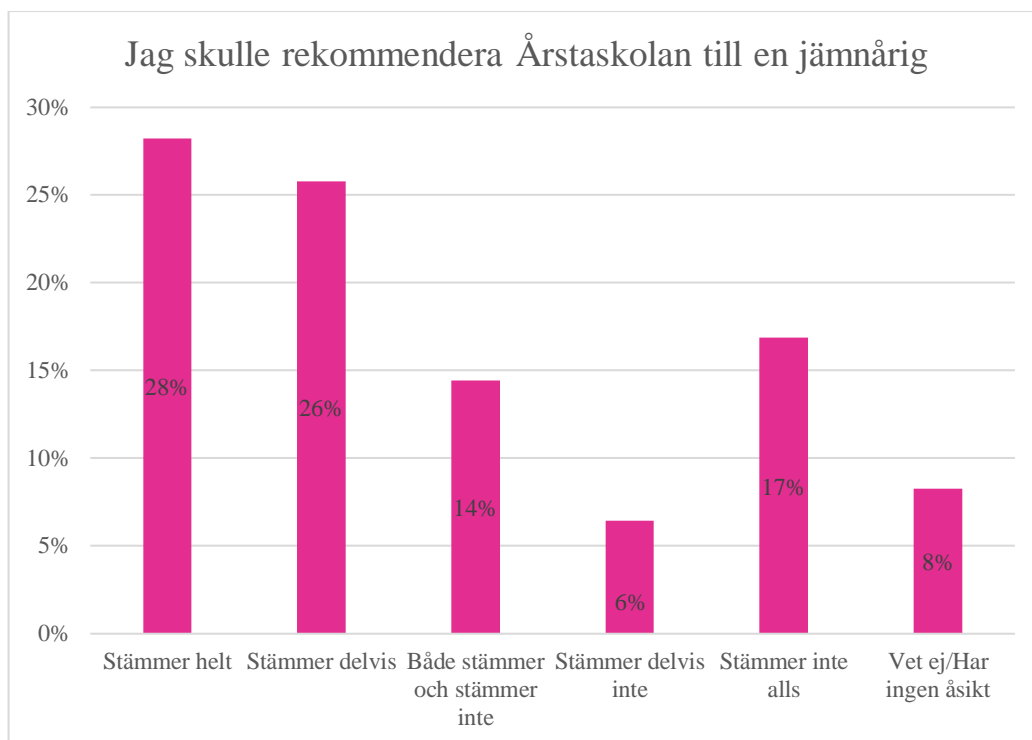
Bilaga 3 – Resultat trivselenkät

Jag känner mig trygg på

	Helt	Delvis	Både och	delvis inte	inte alls	vet ej
Stora skolgården	58 %	11%	5%	1%	3%	22%
Bakgårdens skolgård	53 %	12%	6%	0%	3%	26%
Skolgårdens entréer	60 %	14%	5%	1%	3%	18%
Lekplatsen med rutschkanan och gungorna	57 %	11%	4%	1%	3%	25%
Aktivitetsbanan	58 %	10%	4%	1%	2%	25%
Gräsbacken ner mot UG	58 %	9%	5%	1%	2%	25%
Gräsmarken utanför huvudentrén	60 %	8%	5%	1%	2%	24%
Fotbollsplanen (Grönan)	47 %	8%	9%	3%	6%	26%
Området mellan fotbollsplanen och Tegelbo/Idrotten	56 %	10%	4%	1%	2%	27%
Kompisgungorna	59 %	10%	3%	0%	2%	25%
Kingrutorna	53 %	10%	7%	1%	4%	25%
Matsalen	64 %	16%	8%	2%	4%	6%
Toaletterna	44 %	19%	14%	7%	9%	7%
Klassrummet	66 %	16%	8%	2%	3%	5%
Fritids/UG	56 %	13%	5%	2%	3%	22%
Entréer	66 %	14%	6%	1%	3%	9%
Trapphus	64 %	15%	9%	3%	4%	5%
Korridor	64 %	16%	8%	4%	3%	5%
Skåp	54 %	10%	7%	2%	4%	23%
Expeditionen	68 %	10%	6%	1%	2%	12%
Idrottshallen	64 %	16%	8%	2%	5%	5%
Uppehållsrum Viken	50 %	12%	6%	1%	4%	28%

Jag känner mig trygg

	Helt	Delvis	Både och	delvis inte	inte alls	vet ej
... när jag kommer till skolan på morgonen	73%	15%	5%	2%	2%	3%
... när jag går hem från skolan	72%	16%	7%	1%	2%	2%
... när jag väntar på att bli insläppt i klassrummet	75%	14%	6%	1%	3%	2%
... när jag har lektion med vikarie	59%	20%	11%	4%	4%	3%
... när jag har rast	71%	17%	6%	2%	3%	2%
... när jag förflyttar mig mellan lektioner/ klassrum	72%	15%	5%	2%	4%	2%
... när jag står i matsalskön	70%	16%	6%	2%	3%	4%
... när jag äter i matsalen	70%	17%	4%	2%	4%	3%
... när jag är i omklädningsrummet på idrotten	55%	18%	8%	8%	5%	5%
... när jag duschar efter idrotten	39%	10%	7%	6%	11%	28%
... när jag byter stadie	51%	15%	10%	2%	4%	18%

Jag känner mig trygg

	Helt	Delvis	Både och	delvis inte	inte alls	vet ej
... när jag spelchattar	61%	13%	6%	1%	2%	17%
... när jag är på Instagram	57%	11%	3%	1%	2%	27%
... när jag är på Snapchat	63%	10%	5%	1%	2%	18%
... när jag är på Whatsapp	59%	5%	2%	1%	2%	31%
... när jag är på Kik	22%	2%	2%	0%	3%	71%
... när jag är på TikTok	55%	11%	5%	1%	3%	25%
... när jag är på Skype	31%	4%	1%	1%	2%	61%
... när jag är på Twitter	37%	4%	2%	1%	2%	55%
... när jag är på Houseparty	31%	4%	2%	1%	2%	60%
... när jag är på Facebook	32%	3%	1%	0%	2%	63%

Jag har någon gång blivit illa behandlad/trakasserad av en **annan elev** på skolan med anledning av min/mitt;

	Helt	Delvis	Både och	delvis inte	inte alls	vet ej
... kön (för att jag är pojke/flicka)	6%	3%	5%	3%	68%	15 %
... könsidentitet eller uttryck	5%	1%	2%	3%	70%	18 %
... funktionsvariation	6%	3%	2%	3%	68%	18 %
... etnicitet (nationalitet, etniska ursprung, hudfärg)	5%	5%	3%	3%	67%	17 %
... religion och/eller annan trosuppfattning	4%	3%	2%	2%	73%	16 %
... sexuell läggning (homo-, bi-, heterosexuell)	6%	2%	4%	3%	70%	16 %
... ålder (gammal, ung)	4%	3%	4%	2%	70%	17 %

Jag har någon gång blivit illa behandlad/trakasserad av en **vuxen** på skolan med anledning av min/mitt;

	Helt	Delvis	Både och	delvis inte	inte alls	vet ej
... kön (för att jag är pojke/flicka)	5%	2%	3%	4%	69%	17 %
... könsidentitet eller uttryck	2%	1%	2%	2%	75%	18 %

... funktionsvariation	2%	1%	2%	3%	73%	18%
... etnicitet (nationalitet, etniska ursprung, hudfärg)	2%	2%	2%	2%	73%	19%
... religion och/eller annan trosuppfattning	3%	0%	2%	2%	74%	19%
... sexuell läggning (homo-, bi-, heterosexuell)	3%	1%	2%	1%	75%	18%
... ålder (gammal, ung)	3%	1%	1%	3%	74%	18%